

Zavřete oči a uspoříte

20.6.2009 Lidové noviny str. 1 Titulní strana

JAKUB HORÁK

ÚHEL POHLEDU (názory v této rubrice nemusejí vyjadřovat stanovisko redakce)

Jakub Horák, producent: Nařízení Evropské komise zakázat matné žárovky se mi věru nelíbí. Klasické žárovky mají příjemné teplé světlo připomínající oheň, na rozdíl od zářivek, které svítí bíle. Co nechápu naprosto, je zdůvodnění, že finálním nahrazením žárovek „se ročně ušetří v celé EU kolem 11 miliard eur“. Rozumím tomu správně, že kdybychom přestali svítit úplně, tak se v Evropské unii ročně ušetří třeba 100 miliard eur? Když všichni přestaneme kupovat knížky a budeme je číst jen na displeji, tak se taky ročně ušetří nějaké miliardy?

Co to je za podivné úspory? A je opravdu správně, že mi je Evropská komise nařizuje? Já totiž nechci ušetřit – chci si svítit žárovkami.

Klíčem k té zvláštní formulaci, kde je úspora skryta za zájmeno „se“, je další věta – totiž že oněch ušetřených 11 miliard odpovídá roční spotřebě Belgie. Takže zákazem klasických žárovek se buď přestane vyrábět toto množství energie a zavřou se příslušné **elektrárny**, nebo bude tato energie použita pro jiný účel. Pro jaký? Je správně, že o tomto přesunu mnou ušetřené energie rozhoduje Evropská komise? Neměla by o tom spíš rozhodovat cena té energie a lidé, kteří si ji chtějí nebo nechtějí koupit?

Žil jsem od roku 1989 v domnění, že když vydělám peníze a zdaním je, tak jsou moje a můžu si za ně pořídit, co chci. Stát má možnost jisté druhy zboží zakázat – například drogy, automatické zbraně, ledničky s freonem. Proč se proboha ale zrovna žárovky dostaly na seznam zakázaného zboží? Považoval bych ještě za přijatelné, pokud by na žárovky byla uvalena **ekologická daň**. Ano – stowattová žárovka spotřebuje pětkrát víc energie než zářivka, jejím svícením uvolňují do ovzduší pětkrát tolik oxidu uhličitého. Četl jsem Lomborga i Gorea, nejsem však takový odborník na globální oteplování, abych se rozhodl, zda oxid uhličitý skutečně hrozí zničit planetu, nebo zda je to celé nesmysl. Jsem tedy ochoten se podvolit většinovému názoru, a pokud se začne u žárovek, rád bych slyšel, kolik si mám připlatit, abych mohl dál svítit veselými teplými žárovkami a ne zářivkami, při jejichž světle mi můj obývací pokoj připomíná márnici.

Stát má na žárovky maximálně uvalit daň a ne je zakazovat. Na rozdíl od ledničky – pro jejíž funkci je úplně nepodstatné, zda uvnitř obíhá škodlivý freon, nebo jiné, ekologičtější médium – totiž žárovky svítí opravdu jinak než zářivky, a já se jich vzdávat nehodlám. Co bude dál? Teď kvůli spotřebě komise zakazuje žárovky či plazmové televize. Co takhle koupat se jen ve studené vodě? Je to zdravé a bojlerů mají velkou spotřebu. Dostane každý člověk přidělenou určitou počet kilowatthodin a s tím bude muset vyžít? Tvářím se v tvář těmto nařízením začínám mít pocit, jako bych byl na planetě, jejíž slunce pomalu vyhasíná. Pokud planetární rada brutálním opatřením nepřinutí občany k radikálnímu snížení životního standardu, za chvíli přestane téct voda a ulice obsadí gangy, bojující o poslední jídlo. Je na tom Země vážně tak zle? Kdy zakážou auta se silným motorem? Nemohu než ocitovat známý vtíp: Šetřete benzin, každý litr, který ušetříte, se bude hodit někomu v Číně.

Spiritualita ekologů **Ekologické hnutí** má svoji důležitou spirituální funkci. Dává lidem nějakou vizi, proč žijí – a to na úrovni primárních instinktů. Každému je příjemně, pokud má zametený dvorek či vyrovnané účty. Sami víme, jak je nám při dovolených v Africe nebo někde v Asii odporný pohled na prostředí zaneřáděné plastovými lahvemi, igelity a papírem a jak v duchu považujeme za méněcenné špindíry jeho obyvatele, kteří s tím nic nedělají. Jakmile ekologie překročila člověku pochopitelnou hranici čistých řek a nedýmajících komínů a začala aspirovat na operace v planetárním měřítku, stává se méně a méně důvěryhodnou. Experimenty s biolihem v benzínu, které mají za následek vzrůst cen potravin a všudypřítomnou řepku, **Větrné elektrárny produkující desetkrát dražší energii, kvůli kterým stejně musí být v záloze připravené elektrárny klasické. A nakonec předpovědi o oteplení, které se rok od roku odkládá. Někteří lidé rádi třídí odpad – mají u toho dobrý pocit. Jiní mají zajímavou práci, málo času, a uvítali by, kdyby si mohli připlatit na to, aby odpad někdo třídil za ně. Jsou zkrátka lidé, kteří podobné náboženství nesdílejí.**

Nechci snad raději vědět, zda onu komisi zakazující žárovky netvoří náhodou poslanci, kteří byli do Evropského parlamentu zvoleni na základě hesel typu „Už žádné kšefty s duchody“. Jsem (zatím) eurooptimista, a doufám, že tam někde jsou nějakí experti, kteří vědí, co dělají. Jakože nade mnou není žádný živý Bůh, vážně doufám, že tam jsou.

O autorovi| JAKUB HORÁK, producent